

SELETUSKIRI
regionaal- ja põllumajandusministri määruse „Maaeluministri ja
põllumajandusministri määruste muutmine seoses toetatavate tegevuste elluviimise
tähtaja pikendamisega“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Regionaal- ja põllumajandusministri määrus „Maaeluministri ja põllumajandusministri määruste muutmine seoses toetatavate tegevuste elluviimise tähtaja pikendamisega“ (edaspidi *eelnõu*) kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 132 lõike 2 alusel.

Eelnõuga tehakse muudatused järgmistes määrustes (edaspidi koos ka *muudetavad määrused*):

- maaeluministri 18. septembri 2015. a määrus nr 5 „Keskmise suurusega ettevõtjate ja suurettevõtjate põllumajandustoodete töötlemise ning turustamise investeeringutoetus“;
- maaeluministri 9. septembri 2015. a määrus nr 3 „Lühikeste tarneahelate või kohalike turgude kaudu põllumajandustoodete ja toidu turustamisvõimaluste arendamise toetus“;
- põllumajandusministri 13. märtsi 2015. a määrus nr 25 „Maapiirkonnas majandustegevuse mitmekesistamise investeeringutoetuse andmise ja kasutamise tingimused ning kord“;
- maaeluministri 8. mai 2015. a määrus nr 58 „Mikro- ja väikeettevõtjate põllumajandustoodete töötlemise ning turustamise investeeringutoetus“;
- maaeluministri 3. veebruari 2017. a määrus nr 14 „Põllumajandusettevõtja tulemuslikkuse parandamise investeeringutoetus“;
- maaeluministri 20. juuli 2016. a määrus nr 45 „Põllumajandustoodete töötlemise ja turustamise investeeringutoetus suurprojektide elluviimiseks“;
- maaeluministri 10. augusti 2022. a määrus nr 45 „Toiduainetööstuse investeeringutoetus energia varustuskindluse tagamiseks“;
- maaeluministri 30. septembri 2015. a määrus nr 6 „Tunnustatud tootjaorganisatsiooni ja tunnustatud tootjarühma põllumajandustoodete töötlemise ning turustamise investeeringutoetus“.

Eelnõu hõlmab „Eesti maaelu arengukava 2014–2020“ (edaspidi *arengukava*) meetme 4 „Investeeringud materiaalsesse varasse“ tegevuse liiki 4.1 „Investeeringud põllumajandusettevõtte tulemuslikkuse parandamiseks“ ja tegevuse liigi 4.2 „Investeeringud põllumajandustoodete töötlemiseks ja turustamiseks“ alameetmeid 4.2.1 „Mikro- ja väikeettevõtjate põllumajandustoodete töötlemise ning turustamise investeeringutoetus“, 4.2.2 „Keskmise suurusega ettevõtjate ja suurettevõtjate põllumajandustoodete töötlemise ning turustamise investeeringutoetus“, 4.2.3 „Tunnustatud tootjaorganisatsiooni ja tunnustatud tootjarühma põllumajandustoodete töötlemise ning turustamise investeeringutoetus“, 4.2.4 „Põllumajandustoodete töötlemise ja turustamise investeeringutoetus suurprojektide elluviimiseks“ ja 4.2.6 „Toiduainetööstuse investeeringutoetus energia varustuskindluse tagamiseks“, meetme 6 „Põllumajanduslike majapidamiste ja ettevõtluse areng“ tegevuse liiki 6.4 „Investeeringud majandustegevuse mitmekesistamiseks maapiirkonnas mittepõllumajandusliku tegevuse suunas“ ning meetme 16 „Koostöö“ tegevuse liiki 16.4 „Lühikesed tarneahelad ja kohalike turgude arendamine“.

Eelnõuga pikendatakse muudetavate määruste alusel antavate toetuste puhul toetatavate tegevuste või projektide elluviimise tähtaegu, et võimaldada toetuse saajatel toetuse taotluses

kavandatud tegevuste või projektide elluviimine lõpetada olukorras, kus toetatava tegevuse elluviimise tähtpäev on saabunud, kuid kavandatud tegevused ei ole täielikult lõpetatud.

Tähtaja pikendamisel on eeldatud, et toetuse saajaid on võimelised toetatava tegevuse või projekti raames kavandavad tegevused lõpuks ka ellu viima ja seeläbi saavutama toetuse andmise eesmärgid – sellega tagatakse toetusrahade parem ja täielikum ärakasutamine.

Eelnõu ja seletuskirja koostas Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi põllumajanduspoliitika osakonna valdkonnajuht Janeli Tikk (625 6299, janeli.tikk@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi määrase eelnõule tegi Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigussakonna nõunik Kadri Jänes (625 6539, kadri.janes@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kaheksast paragrahvist.

Arengukava programmiperioodiks on aastad 2014–2020, kuid Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/2220¹ (edaspidi *üleminekumäärus*) artikli 1 lõike 1 kohaselt pikendati nimetatud programmiperioodi. Samuti pikendati üleminekumääruse artikli 2 punkti 2 kohaselt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013² artikli 65 lõigetes 2 ja 4 sätestatud kulutuste rahastamiskõlblikkuse perioodi kuni 2025. aasta 31. detsembrini. Tagamaks, et Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet (edaspidi *PRIA*) jõuaks ajaliselt programmiperioodi lõppu jäävaid väljamakseid teha toetuse saajatele enne 2025. aasta 31. detsembrit, ja võimaldamaks jätta ka kuludokumentide menetlemiseks mõistliku aja, sätestatakse muudetavate määruste alusel antavate toetuste puhul toetatavate tegevuste või projektide elluviimise ja elluviimist tõendavate dokumentide esitamise lõpptähtajaks sellest varasem ehk 2025. aasta 1. september. See tähendab, et hiljemalt 01.09.2025 peab toetuse saajatel olema kõik toetuse maksmise aluseks olevad kohustused täidetud. Võttes arvesse, et paljud toetuse saajad on sattunud majanduslikult raskesse olukorda erakordselt suure ja ootamatu hinnatõusu tõttu, näiteks põllumajandus- ja toiduainesektoris on kallinenud tooraine, mis paratamatult on mõjutanud ka toetuse saajaid nende kavandatud tegevuste elluviimisel, siis maandamaks riski, et toetuseks ettenähtud vahendid jäävad kasutamata, pikendatakse toetatavate tegevuste või projektide elluviimise tähtaegu kuni 2025. aasta 1. septembrini.

Eeltoodust tulenevalt pikendatakse nendel toetuse saajatel, kellel ei olnud 2025. aasta 1. mai seisuga toetatava tegevuse või projekti elluviimise tähtaeg möödunud ning kes on esitanud PRIA-le toetuse väljamaksmiseks vähemalt ühe maksetaotluse koos investeringu tegemist või projekti elluviimist tõendavate dokumentidega, ligikaudu kolme kuu võrra ehk kuni 2025. aasta 1. septembrini.

Muudatuse kohaselt pikendatakse toetatavate tegevuste või projektide elluviimise tähtaegu nendel toetuse saajatel, kes taotlesid eespool nimetatud meetmete raames antavaid toetusi ning

1 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2020/2220, millega kehtestatakse teatavad üleminekusätted Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) ja Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi (EAGF) toetuse kohta 2021. ja 2022. aastal ning muudetakse määrusi (EL) nr 1305/2013, (EL) nr 1306/2013 ning (EL) nr 1307/2013 seoses 2021. ja 2022. aastal eraldatavate vahendite ja nende määruste kohaldamisega ning määrust (EL) nr 1308/2013 seoses 2021. ja 2022. aastal eraldatavate vahendite ja sellise toetuse jaotamisega (ELT L 437, 28.12.2020, lk 1–29).

2 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469).

kes on taotluse rahuldamise otsuse tegemisest arvates esitanud PRIA-le toetuse väljamaksmiseks vähemalt ühe maksetaotluse koos investeeringu tegemist või projekti elluviimist tõendavate dokumentidega kuni 2025. aasta 1. septembrini. Vähemalt ühe maksetaotluse esitamine näitab toetuse saaja tahet viia oma toetuse taotluse kirjeldatud tegevused, mille kohta on talle antud toetust, ka lõpuni. Seega pikeneb nendel toetuse saajatel toetatavate tegevuste või projektide elluviimise tähtaeg ligikaudu kolme kuu võrra ning nad peavad toetatava tegevuse või projekti ellu viima hiljemalt 2025. aasta 1. septembril.

Nende muudetavate määruste alusel antavate toetuste puhul, kus investeeringuobjekt ostetakse liisingulepingu alusel, eelnõu kohaselt ei pikendata investeeringuobjekti sihtotstarbeliselt kasutusse võtmise ja tegevuse elluviimise tähtaegu, mis tähendab, et need toetuse saajad peavad liisingulepingu alusel ostetud investeeringuobjekti puhul viima tegevuse ellu ja esitama investeeringu tegemist tõendavad dokumendid endiselt viie aasta jooksul arvates PRIA poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest, kuid hiljemalt 2025. aasta 1. septembril, sest arengukava programmiperiood hakkab lõppema.

Vajadus pikendada toetatavate tegevuste ja projektide elluviimise tähtaegu on tingitud eelkõige hindade kallinemisest, ehitajatega sõlmitud lepingutest tulenevate kohustuste mittetäitmisest ning seadmete märkimisväärselt hinnatõusust ja nende tarnetähtaegade pikenedamisest. Tähtaegade pikendamise eesmärk on võimaldada toetuse saajatel kavandatud tegevused ellu viia ja seeläbi saavutada toetuse eesmärgid ning tagada sellega toetusraha parem ja täielikum ärakasutamine.

Eelnõuga tehtavate muudatuste kohaselt loetakse eelnimetatud toetuse saajate puhul taotluse rahuldamise otsuses määratud tegevuse või projekti elluviimise või investeeringu tegemise tähtaeg pikenuks kuni 2025. aasta 1. septembrini. Tegevuse või projekti elluviimise või investeeringu tegemise tähtaeg on taotluse rahuldamise otsuse üks osa, mida eelnõu kohaselt pikendatakse kõigile toetuse saajatele ühetaoliselt. Muudatuse tõttu võib tekkida õiguslik ebaselgus määrusega võimaldatud pikema tähtaja ja haldusaktiga iga toetuse saaja jaoks kindlaks määratud toetuse andmise tingimuste vahel. Selleks, et vältida PRIA tarbetut töökoormust, mida tooks kaasa õigusselguse tagamiseks kõikide haldusaktide muutmine, on probleem lahendatud õigusnormi abil, mis loeb tähtaja pikenuks ka haldusaktides.

Eelnõus sätestatud soodustavat muudatust, s.o toetatavate tegevuste ja projektide elluviimise tähtaegade pikendamist kohaldatakse tagasiulatuvalt alates 2025. aasta 1. maist, et ka nendel toetuse saajatel, kelle jaoks on toetatava tegevuse või projekti elluviimise tähtpäev juba saabunud, oleks võimalik kavandatud tegevused või projekt lõpuni ellu viia. Säte toob kaasa nende toetuse saajate õiguste laienemise ja sellega ei rikuta õiguskindluse põhimõtet ning on positiivne kõigile neile toetuse saajatele, kes sel hetkel soodustavale muudatusele ei vastanud, võimaldades ka neil toetatavad tegevused või projekt lõpetada. Seega pikeneb nendel toetuse saajatel toetatavate tegevuste või projektide elluviimise tähtaeg ligikaudu nelja kuu võrra.

Tähtaja pikendamise eesmärk on võimaldada toetuse saajatel kavandatud tegevused või projektid ellu viia ja seeläbi saavutada nii toetuse andmise kui ka toetuse eesmärgid ning tagada sellega toetusraha parem ja täielikum ärakasutamine.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu väljatöötamisel võeti aluseks:

1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette

üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469);

2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487–548);

3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2020/2220, millega kehtestatakse teatavad üleminekusätted Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) ja Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi (EAGF) toetuse kohta 2021. ja 2022. aastal ning muudetakse määrusi (EL) nr 1305/2013, (EL) nr 1306/2013 ning (EL) nr 1307/2013 seoses 2021. ja 2022. aastal eraldatavate vahendite ja nende määruste kohaldamisega ning määrust (EL) nr 1308/2013 seoses 2021. ja 2022. aastal eraldatavate vahendite ja sellise toetuse jaotamisega (ELT L 437, 28.12.2020, lk 1–29).

Nimetatud Euroopa Liidu õigusaktid on kättesaadavad Euroopa Liidu Teataja veebilehel <https://eur-lex.europa.eu>.

4. Määruse mõjud

Eelnõuga pikendatakse kaheksas määruses toetuse saajate toetatavate tegevuste või projektide elluviimise tähtaegu, mis annab neile paindlikumad võimalused kavandatud tegevuste elluviimiseks. Nimetatud muudatusel on toetuse saajatele positiivne mõju, kuna see võimaldab neil toetatavate tegevuste või projektide raames kavandatud tegevused lõpetada.

Muudatused toovad kaasa PRIA töökoormuse kasvu, sest maksetaotluste menetlusperiood pikeneb. Samas, kuna menetlustoimingud, mida tuleb pikendatud ajavahemikul teha, ei ole oma iseloomult uued, siis võib hinnata muudatuse mõju pigem vähemoluliseks. Toetuse saaja halduskoormus tehtavate muudatuste tõttu ei suurene.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega kulusid ega tulusid ei lisandu.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile.

Eelnõu esitatakse arvamuse andmiseks PRIA-le.